

1. Kādi likumi un citi normatīvie dokumenti ir jāmaina, lai likvidētu visu valsts un pašvaldību uzņēmumu padomes, kā arī dažādu aģentūru un fondu konsultatīvās padomes, kur to locekļu darbs tiek apmaksāts? Cik ilgā laikā šādu likvidāciju var veikt?

Valstu un pašvaldību kapitālsabiedrību darbu regulē Komerclikums un likums „Par valsts un pašvaldību kapitāla daļām un kapitālsabiedrībām”. Savukārt padomes locekļu atalgojumu nosaka Ministru kabineta 2003. gada 16.decembra noteikumi Nr. 704 „Noteikumi par valsts vai pašvaldību kapitālsabiedrību padomes un valdes locekļu skaitu, padomes un valdes locekļa atlīdzību, valsts vai pašvaldību kapitāla daļu turētāja pārstāvja un atbildīgā darbinieka atlīdzību”.

Šādas izmaiņas var veikt Ministru kabineta noteiktā kārtībā, izstrādājot un Saeimā apstiprinot attiecīgus grozījumus likumā „Par valsts un pašvaldību kapitāla daļām un kapitālsabiedrībām” un tam pakārtotie Ministru kabineta noteikumi (Ministru kabineta 2003.gada 16.decembra Ministru kabineta noteikumi Nr.704 „Noteikumi par valsts vai pašvaldību kapitālsabiedrību padomes un valdes locekļu skaitu, padomes un valdes locekļa atlīdzību, valsts vai pašvaldību kapitāla daļu turētāja pārstāvja un atbildīgā darbinieka atlīdzību”.

Nepieciešamais laiks likuma izmaiņu izstrādei un pieņemšanai Saeimā ir nosakāms saistībā ar lēmumu pieņemšanas procedūrām valdībā un Saeimā. Parasti likumdošanas iniciatīvu izstrādei un apstiprināšanai ir nepieciešams no pusgada līdz gadam. Papildus nepieciešami grozījumi Publisko aģentūru likumā, Valsts pārvaldes iekārtas likumā un Ministru kabineta iekārtas likumā attiecībā uz atalgojumu konsultatīvajās padomēs, ja tas tiek noteikts kā princips, kā arī attiecīgajos normatīvajos aktos, kas regulē konsultatīvo padomju darbu.

Padomes ir arī brīvostās un speciālajās ekonomiskajās zonās, tad attiecīgi jāgroza gan *Ostu likums*, gan Liepājas SEZ, gan Rīgas un Ventspils brīvostu likumi, jo tās ir iestādes, nevis komersanti.

Ja tiek likvidētas kapitālsabiedrību padomes, attiecīgi ir jāgroza visu kapitālsabiedrību statūti un jāveic grozījumi Komercreģistrā, attiecībā uz iestādēm – jāgroza visi nolikumi, kurus apstiprinājis MK vai attiecīgā pašvaldība.

Saskaņā ar Publisko aģentūru likuma 9.panta pirmās daļas 4.punktu, lai pārraudzītu valsts aģentūras darbību, ministrs izveido konsultatīvo padomi, ja tas paredzēts valsts aģentūras nolikumā, un apstiprina tās nolikumu.

Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrijas pārraudzībā atrodas Valsts reģionālās attīstības aģentūra. Ministru kabineta 2004.gada 8.marta noteikumu Nr.130 „Valsts reģionālās attīstības aģentūras nolikums” 9.–13.punkti nosaka konsultatīvās padomes izveidošanu. Uz doto brīdi konsultatīvā padome Valsts reģionālās attīstības aģentūrā nav izveidota. **Lai izslēgtu tiesisko pamatu šādas konsultatīvās padomes izveidošanai, nepieciešams izdarīt attiecīgus grozījumus Ministru kabineta 2004.gada 8.marta noteikumos Nr.130 „Valsts reģionālās attīstības aģentūras nolikums”.**

Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrija nav kapitāla daļu turētājs nevienā kapitālsabiedrībā.

Saskaņā ar Publisko aģentūru likuma 28.panta pirmās daļas 4.punktu pašvaldības aģentūras darbības uzraudzībai pašvaldības dome (padome) izveido konsultatīvo padomi, ja tas paredzēts pašvaldības aģentūras nolikumā, un apstiprina tās nolikumu (30.pants). Pašvaldības aģentūru izveido attiecīgās pašvaldības dome (padome) un apstiprinot tās nolikuma, nosaka arī pašvaldības aģentūras struktūru. Saskaņā ar likuma „Par pašvaldībām” 21.panta pirmās daļas 8.punktu pašvaldības aģentūras izveidošana ir attiecīgās pašvaldības domes (padomes) ekskluzīvā kompetencē un Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrijas kompetencē neietilpst dot pašvaldības domei (padomei) norādījumus, kas attiecās uz tās ekskluzīvo kompetence. Jautājumu par attiecīgās pašvaldības aģentūras nolikuma grozīšanu un konsultatīvās padomes likvidēšanu ir tiesīga izlemt pašvaldības dome (padome).

Tāpat saskaņā ar likuma „Par pašvaldībām” 21.panta pirmās daļas 8.punktu attiecīgās pašvaldības domes (padomes) ekskluzīvajā kompetencē ir pašvaldības kapitālsabiedrības izveidošana. Saskaņā ar likuma „Par valsts un pašvaldību kapitāla daļām un kapitālsabiedrībām” 47.panta pirmo daļu pašvaldības sabiedrībā ar ierobežotu atbildību pārvaldē padome nav obligāta (var būt). Savukārt pašvaldības akciju sabiedrības pārvaldi, atbilstoši likuma „Par valsts un pašvaldību kapitāla daļām un kapitālsabiedrībām” 75.panta pirmajai daļai, īsteno arī padome. Analogiski, kā attiecībā uz pašvaldības aģentūrām, Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrijas kompetencē neietilpst noteikt to, vai un kādām jābūt pašvaldības kapitālsabiedrību padomēm. Šis jautājums ir attiecīgās pašvaldības kompetencē.

Saskaņā ar likuma "Par 1985.gada 15.oktobra Eiropas vietējo pašvaldību hartu" 6.panta pirmo daļu vietējām varām ir atļauts pašām noteikt savas iekšējās pārvaldes struktūras, lai pielāgotu tās vietējām vajadzībām un nodrošinātu efektīvu pārvaldi. Minētais pants ir saistošs Latvijas Republikai un nostiprināts arī likuma "Par pašvaldībām" 21.pantā 8. un 9.punktā. Ja tiek izvērtēta nepieciešamība ierobežo pašvaldību domju (padomju) tiesības lemt par savas pārvaldes organizāciju, tad pastāv draudi pārkāpt iepriekš minētā starptautiskā tiesību akta prasības.

Valsts un pašvaldību uzņēmumu padomes, valsts iestāžu izveidotās konsultatīvās padomes nodrošina valsts pārvaldes institūciju darbības caurredzamību un saikni ar sabiedrību. Šādas institūta likvidēšana ne vienmēr ir lietderīga, ievērojot sabiedrības līdzdalības intereses, lai uzraudzītu valsts un pašvaldību kapitālsabiedrību, kā arī valsts aģentūru darbības likumību. Ir nodalāma konsultatīvo institūciju un kapitālsabiedrību padomju darbība, jo darbība valsts aģentūru padomēs un citās konsultatīvajās padomēs pamatā netiek atalgota.

2. *Vai valdība ir veikusi visu valsts institūciju darba izvērtēšanu, noskaidrojusi funkciju izpildi un iezīmējusi tās institūcijas, kuras varētu likvidēt? Vai ir uzklauti priekšlikumi samazināt birokrātiju, tai skaitā ministriju, sekretariātu, aģentūru daudzumu? Cik ilgs laiks nepieciešams, lai sakārtotu atalgojuma sistēmu valsts pārvaldē, lai valsts sekretāri, biroju vadītāji u.c. augstākās amatpersonas nesaņemtu algas, kas stipri pārsniedz pat Ministru prezidenta algu? Kas kavē šī jautājuma risināšanu?*

Ministru kabineta 2007.gada 20.marta sēdē (protokols Nr. 19., 49.§) noteikumu „Noteikumi par maksimāli pieļaujamā valsts budžeta izdevumu kopapjoma un maksimāli pieļaujamā valsts budžeta izdevumu kopējā apjoma katrai ministrijai un citām centrālajām valsts iestādēm noteikšanas metodiku vidējam termiņam”, projektu vienlaicīgi bija uzdots visām ministrijām veikt institucionālos auditus un izvērtēt veicamo funkciju efektivitāti un rezultativitāti ar mērķi samazināt valsts budžeta izdevumus. **Ievērojot pasākuma nopietnību, ministrijas auditus varēja veikt divos termiņos – līdz 15.jūnijam vai līdz 15.novembrim. Pēc informācijas saņemšanas par veikto auditu rezultātiem Finanšu ministrija apkopos visus iesniegtos priekšlikumus un iesniegs Ziņojumu valdībā.**

Kā piemēru var minēt Ekonomikas ministrijas funkcionālo auditu, kas tika veikts struktūrvienībās un tās padotības iestādēs - Patērētāju tiesību aizsardzības centrā, Valsts Būvinspekcijā, Centrālā Statistikas pārvaldē, Valsts Energoinspekcijā, Valsts aģentūrā „Mājokļu aģentūrā”, Valsts aģentūrā Latvijas statistikas un Darba tirgus prognozēšanas institūtā.

Funkcionālā audita laikā tika veikta saistošo dokumentu analīze ar mērķi identificēt katrai iestādei/struktūrvienībai noteiktās funkcijas un uzdevumus un noteikto un papildus identificēto funkciju izpildes analīze ar mērķi novērtēt to īstenošanas efektivitāti un rezultativitāti vadoties no šādiem aspektiem - funkcijas īstenošanā iesaistīto darbinieku skaits un darbu sadalījums, funkcijas izpildei nodrošinātais finansējums un tā sadalījums un funkcijas īstenošanas plānošana, darbu organizēšana un izpilde, izpildes uzraudzība un koordinēšana, kā arī darbību rezultativitāte un lietderīgums.

Izvērtējot visu funkcionālo auditu rezultātus, Ekonomikas ministrija pieņēma lēmumu un šobrīd ir sagatavoti normatīvie akti vai to projekti, lai samazinātu politikas ieviešanā iesaistīto institūciju skaitu:

- valsts aģentūru Latvijas statistikas un darba tirgus prognozēšanas institūts likvidēt un tās funkcijas uzdot pildīt Centrālajai Statistikas pārvaldei, kā rezultātā tiks samazināti izdevumi administratīvajām vajadzībām un informatīvās tehnikas uzturēšanai;
- reorganizēt valsts aģentūru Mājokļu aģentūra un nepalielinot valsts budžeta izdevumus, izveidojot vienu Būvniecības, Enerģētikas un Mājokļu valsts aģentūru, kā rezultātā tiks samazināts valsts pamatbudžeta ieņēmumu un izdevumu programmu skaits;
- Ekonomikas ministrija izvērtējot Valsts būvinspekcijas un Valsts energoinspekcijas pastāvēšanas lietderību un efektivitāti attiecībā uz inspicēšanas funkcijām secināja, ka tām nav lietderīgi no organizatoriskā viedokļa darboties kā atsevišķām institūcijām, tāpēc nolēma apvienot to funkcijas.

Papildus sniedzam informāciju par pasākumiem valsts institūciju iestāžu skaita samazināšanas jomā no 2005.- 2007.g.:

- ierosinātas VSIA „Latvijas garantiju aģentūras”, Lauku attīstības fonda un Vides investīciju fonda un Latvijas Pasta Maksājumu pakalpojumu dienestu apvienošana ar Latvijas Zemes un Hipotēku bankas attīstības daļu, nodalot komercpakalpojumus;

- reorganizēta un nodotas Zemkopības ministrijai iepriekš Veselības ministrijas padotības iestādes, valsts aģentūras "Sabiedrības veselības aģentūra" Ķīmijas un Mikrobioloģijas laboratorija, Latvijas Pārtikas centrs;
- reorganizēta Zemkopības ministrijas padotībā esošā Pārtikas un veterinārā dienesta Veterināro zāļu reģistrācijas daļa, kas nodota Veselības ministrijai izveidojot veterināro zāļu reģistrācijas, veterināro zāļu ražošanas un lieltirgotavu (tai skaitā zāļu ieviešanas no trešajām valstīm) atbilstības novērtēšanas un veterinārfarmaceitiskās darbības licencēšanas daļa;
- Sabiedrības veselības aģentūra apvienota ar valsts sabiedrību ar ierobežotu atbildību "Rīgas psihiatrijas un narkoloģijas centrs";
- Profesionālās Karjeras izvēles valsts aģentūra apvienota ar Nodarbinātības valsts dienestu;
- apvienotas Medicīniskās aprūpes un darbaspējas ekspertīzes kvalitātes kontroles inspekcija, Valsts farmācijas inspekcija un Valsts sanitārās inspekcijas izveidojot Veselības inspekciju;
- likvidēta Reliģisko lietu pārvalde;
- izveidota Vides valsts inspekcija apvienojot 9 reģionālās inspekcijas;
- izveidota Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas valsts aģentūra, apvienojot Latvijas vides aģentūru, Valsts Ģeoloģijas dienestu un Latvijas hidrometeoroloģijas aģentūru.

Attiecībā uz darba samaksas sistēmas sakārtošanu valsts pārvaldē informējam, ka jau no 2006.gada 1.janvāra ir stājušies spēkā Ministru kabineta 2005.gada 20.decembra noteikumi Nr.995 „Noteikumi par tiešās pārvaldes iestāžu ierēdņu, darbinieku un amatpersonu un Centrālās vēlēšanu komisijas un Centrālās zemes komisijas darbinieku darba samaksas sistēmu un kvalifikācijas pakāpēm, kā arī ierēdņu pabalstiem un kompensāciju” (turpmāk – MK noteikumi Nr.995).

Visi amati valsts tiešās pārvaldes iestādēs tiek klasificēti pamatojoties uz vienotu klasifikācijas sistēmu, kuras pamatā ir valsts pārvaldes amatu katalogs (Ministru kabineta 2005.gada 3.maija noteikumi Nr. 310 „Noteikumi par amatu klasifikācijas sistēmu un amatu klasificēšanas kārtību valsts tiešās pārvaldes iestādēs”) ir noteiktas 16 mēnešalgu grupas, savukārt konkrētā darbinieka mēnešalga tiek noteikta atkarībā no darbiniekam noteiktās kvalifikācijas pakāpes (atbilstoši individuālā vērtējuma koeficientam saskaņā ar MK noteikumiem Nr.995).

Ministriju valsts sekretāru un īpašu uzdevumu ministru sekretariātu vadītāju amati ir klasificēti amatu saimes „1.Administratīvā vadība” V līmenī.

Pārējo amatu saimes „1.Administratīvā vadība” IIA, IVA,B,C līmenī klasificētie amati atbilst 13., 14. un 15. mēnešalgu grupai, bet atalgojums ierēdnim, kuram ir piešķirta 6.kvalifikācijas pakāpe ir:

13.mēnešalgu grupai līdz Ls 1528;

14.mēnešalgu grupai līdz Ls 1807;

15.mēnešalgu grupai līdz Ls 2061;

Saskaņā ar šo Noteikumu 8. punktu un 9.punktu (3. un 4. pielikums) 6.kvalifikācijas pakāpi var saņemt šādos gadījumos:

1) ierēdnis, kurš ir nostrādājis valsts dienestā 5 līdz 11 gadus un kura darba izpilde ir novērtēta ar „A” ;

2) ierēdnis, kurš ir nostrādājis valsts dienestā vairāk par 11 gadiem un kura darba izpilde ir novērtēta ar „A” vai „B”.

Saskaņā ar minēto Noteikumu 2. pielikumu maksimālais iespējamais mēnešalgas apmērs ierēdnim, kura amats ir klasificēts 16.mēnešalgu grupā un kurš ir saņēmis augstāko 6.kvalifikācijas pakāpi ir **līdz Ls 2386**.

Iestāžu vadītāju darbību un tās rezultātus, saskaņā ar 2001.gada 13.februāra noteikumiem Nr. 2. „Ierēdņa darbības un tās rezultātu novērtēšanas kārtība”, ne retāk kā reizi divos gados novērtē speciāli veidota komisija ne retāk kā reizi divos gados.

Papildus iepriekš minētajai amatalgai, ir noteiktas piemaksas un vadības līgumi par papildus pienākumu veikšanu vai darbu paaugstinātas intensitātes apstākļos, kā arī par valsts kapitāldaļu un kapitālsabiedrību uzraudzību. Piemaksu, prēmiju un vadības līgumu daļa ir tā, kas šobrīd būtiski paaugstina atsevišķu amatpersonu atalgojumu. Vienlaikus valsts pārvaldes iestādēs ir amati, kuros atalgojums vēl arvien ir zemāks nekā attiecīgo amatu atalgojums privātajā sektorā.

Ņemot vērā pastāvošo atšķirību attiecībā uz darba samaksas fondu apmēriem, katrai mēnešalgu grupas kvalifikācijas pakāpei šobrīd ir noteikta minimālā un maksimālā mēnešalga. Mēnešalgu skala veidota, pamatojoties uz SIA „Fontes Latvija” atalgojuma pētījumiem darba tirgū, tādējādi nodrošinot darba samaksas samērojamību valsts un privātajā sektorā. Pamatojoties uz šiem pētījumiem tiek noteikta maksimālā mēnešalga konkrētajā mēnešalgu grupā. Par atskaites rādītāju tiek izmantota mēnešalgas mediāna konkrētai mēnešalgu grupai darba tirgū. Minimums katrai kvalifikācijas pakāpei tiek noteikts, ņemot vērā reālo situāciju iestādēs (vairāk nekā 200 iestādes), uz kurām attiecas darba samaksas sistēma.

Savukārt Ministru kabineta locekļiem, tai skaitā Ministru prezidentam mēneša atalgojuma noteikšanā tiek piemērota cita metodika, t.i., tā ar koeficientu tiek piesaistīta Centrālās statistikas pārvaldes oficiālajā statistikas paziņojumā publicētajam valstī sabiedriskajā sektorā strādājošo iepriekšējā gada vidējās darba algas apmēram (Ministru kabineta 2006.gada 17.oktobra noteikumi Nr.862 „Noteikumi par Ministru kabineta locekļu, valsts ministru un parlamentāro sekretāru atalgojumu, reprezentācijas un braukšanas naudu”.

Balstoties uz iepriekš minēto, uzskatām, ka valsts pārvaldē darbojas vienota darba samaksas sistēma attiecībā uz mēnešalgas noteikšanu. Vienlaikus norādām, ka Finanšu ministrija un Valsts kanceleja strādā pie Ministru kabineta noteikumu pilnveidošanas, lai samazinātu prēmiju izmaksu un atceltu vadības līgumus, kas pārejas periodā vēl ir saglabājušies no iepriekšējās darba samaksas sistēmas.

3.Vai ir izanalizēti plānotie izdevumi dažādām valsts budžetā iekļautajām celtnēm? Vai ir apsvērta iespēja būvniecības apjomus samazināt saskaņā ar Pasākumu plānu inflācijas mazināšanai?

Ir apkopota informācija no ministrijām un pašvaldībām par plānotajiem būvniecības iepirkumiem virs 3,5 milj. Ls. Šobrīd vēl nav saņemta informācija no vairākām pašvaldībām. Informācija par visiem plānotajiem būvniecības iepirkumiem valsts un pašvaldības iestādēs tiks apkopota līdz 26.10.

Pēc visas informācijas saņemšanas tā tiks apkopota un ziņojuma veidā iesniegta ministru prezidentam.

4. *Vai ir izskatīta iespēja samazināt izdevumus militārajām vajadzībām, tos novirzot iekšējai drošībai (policijai, ugunsdzēsējiem, neatliekamajai medicīniskajai palīdzībai utt.)?*

Atbilstoši Valsts aizsardzības finansēšanas likumā noteiktajam valsts aizsardzībai, drošībai un integrācijai NATO līdz 2008.gadam jāparedz finansējums 2% apmērā no iekšzemes kopprodukta (IKP).

Ņemot vērā iepriekš minēto, programmai „Valsts aizsardzība, drošība un integrācija NATO” 2008.gadā plānots finansējums 307 751 623 latu apmērā, kurā iekļauts Aizsardzības ministrijas budžets 280 331 959 latu apmērā saskaņā ar starp ministru prezidentu, finanšu ministru un aizsardzības ministru panākto vienošanos par izdevumu apjoma palielinājumu, kā arī finansējums Iekšlietu ministrijai (Valsts robežsardzes izdevumi), Satversmes aizsardzības birojam un Informācijas analīzes dienestam.

Taču AM, apzinoties saspringto ekonomisko situāciju Latvijā, optimizējusi plānotos izdevumus un izstrādājusi budžeta projektu, kurā finansējums programmai „Valsts aizsardzība, drošība un integrācija NATO” paredzēts mazāks par noteiktajiem 2% no IKP, proti, 1.95% savukārt aizsardzības nozarei -1.78% no IKP. Turklāt no AM plānotā 2008. gada budžeta 6.3% atvēlēti Iekšlietu ministrijas (IeM) struktūrvienībai – Robežsardzei, 1.4% Satversmes aizsardzības birojam, 1% Latvijas Banku Aizsardzības pārvaldei un 0.2% informācijas analīzes dienestam.

AM budžeta ietvaros tiek finansētas Jūras spēku Krasta apsardzes dienesta (KAD) un Gaisa spēku (GS) glābšanas un katastrofu novēršanas operācijas, kas tiek veiktas sadarbībā ar IeM struktūrvienībām, Katastrofu Medicīnas centru un citiem atbildīgiem dienestiem. Šogad GS helikopteri 11 reizes transportējuši slimniekus no reģionālām slimnīcām uz Rīgu, savukārt KAD šā gada 9 mēnešos veicis 153 meklēšanas un glābšanas operācijas jūrā, izglābjot 44 cilvēku dzīvības. AM budžeta ietvaros tiek finansēta Zemessardze, kas kopā ar Ugunsdzēsības un glābšanas dienestu, policiju un citiem atbildīgiem dienestiem aktīvi piedalās ārkārtas situāciju novēršanas pasākumos (mežu ugunsgrēku dzēšanas darbi, vides piesārņojuma lokalizēšanas darbi, bez vēsts pazudušo cilvēku meklēšana). AM sadarbojas ar IeM Civilās aizsardzības operatīvās vadības centra izveides projektā.

AM 2008. gada budžetā līdzās Nacionālo bruņoto spēku (NBS) attīstībai nepieciešamajam finansējumam un citām programmām Aizsardzības īpašumu pārvaldīšanas programmā tiek atvēlēti līdzekļi nozīmīgu infrastruktūras projektu īstenošanai un NBS sporta infrastruktūras attīstības turpināšanai valsts reģionos. Lielāko projektu vidū minama profesionālā dienesta karavīriem nepieciešamā dzīvojamā fonda celtniecība, pirmsskolas izglītības iestāde Kadagā, Liepājas Karostas Virsnieku saietu nams, Alūksnes sporta komplekss, Lielvārdes gaisa spēku bāze, u.c. No AM 2008. gada budžeta programmas „Sabiedrības informēšanas un līdzdalības veicināšana Valsts aizsardzības jautājumos” tiek atvēlēti līdzekļi nacionāli patriotisko vērtību saglabāšanai sabiedrībā - tiek finansēts Latvijas Kara muzejs, valsts aģentūra „Tēvijas sargs”, Latvijā lielākā jauniešu organizācija Jaunsardze, kurā darbojas vairāk nekā 6500 pusaudžu un jauniešu visos Latvijas reģionos. Šajā programmā paredzētas dotācijas Latvijas Nacionālo partizānu apvienībai un Latvijas nacionālo karavīru biedrībai, kā arī finansiāls atbalsts vairākām nevalstiskajām organizācijām, kuras sadarbojas ar aizsardzības nozari.

Vēršu jūsu uzmanību uz to, ka AM ir rūpīgi izvērtējusi iespējas optimizēt izdevumus nākamā gada budžeta projektā un uzskata, ka budžeta programmu finansēšanas samazināšana lielākā apmērā nav lietderīga un neatbilst nacionālās drošības interesēm.

Nepieciešamas atzīmēt, ka Iekšlietu ministrija skaitliski ir viena no „mazākajām” ministrijām. Kopējais Iekšlietu ministrijas centrālā aparāta darbinieku skaits sastāda 0,96 % no kopējā Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu darbinieku skaita. Kopš 2000.gada apmēram 4 (četras) reizes pieaudzis ministrijā ienākošo un izejošo dokumentu apjoms, kas ir radījis darba apjoma palielināšanos visos departamentos.

Pašreiz Iekšlietu ministrijā nodarbinātajiem noteiktā darba samaksa neļauj konkurēt ar darba samaksu darba tirgū, tāpēc ir ievērojama personāla mainība. Ministrijā ir vērojama tendence, ka jauniem darbiniekiem, uzsākot darbu Iekšlietu ministrijā, galvenais mērķis ir iegūt pieredzi valsts pārvaldē, nostrādājot 1–2 gadus, iegūt ārzemju pieredzi, personīgos kontaktus un tad pāriet uz privātām struktūrām vai arī labāk apmaksātu darbu citās valsts pārvaldes institūcijās. Uz brīvajām darba vietām nākas pieņemt personas ar nepietiekošu darba pieredzi un profesionālajām iemaņām, pie tam piedāvātais atalgojuma līmenis viņus bieži arī neapmierina.

5. *Kāpēc ceļu būvniecība Latvijā ir par apmēram 30 % dārgāka kā Igaunijā, ja zināms, ka Igaunijā darba alga ir ievērojami lielāka?*

Finanšu ministrijas rīcībā nav informācijas, ka ceļu būves izmaksas Latvijā būtu par 30% lielākas kā Igaunijā.

SIA „Konsorts” 2007. gada septembrī veiktais pētījums „Eiropas savienības fondu līdzfinansēto infrastruktūras projektu ieviešanas izmaksu pieauguma riski un to ietekme uz projektu īstenošanu” (turpmāk – pētījums) liecina:

1. Par ceļu būves izmaksu salīdzinājumu.

Pētījumā norādīts, ka atsevišķām izmaksu pozīcijām Igaunijā izmaksas par vienu vienību ir krietni augstākas kā Latvijā. Piemēram, Igaunijai, salīdzinot ar Latviju, raksturīga augsta cena uzbēruma izbūvei un, gluži otrādi, zema cena šķembu maisījuma izbūvei. Izceļojums karstā asfaltbetona virskārtām ir līdzīgs.

Atsevišķu izmaksu salīdzinājums Latvijā, Lietuvā, Igaunijā, Krievijā

Tabula Nr. 1.

Nr.	Darba veids	Mērv.	Izmaksas				Izmaksu līmenis, salīdzinot ar Latviju (%)			
			Latvijā	Lietuva	Igaunija	Krievijā	Latvija	Lietuva	Igaunija	Krievija
1	Uzbēruma izbūve	LVL/m ³	1.56	1.83	3.48	1.70	100 %	117 %	223 %	109 %
2	Šķembu maisījuma (0-45mm) izbūve, h=30cm	LVL/m ²	8.78	9.04	5.68	6.10	100 %	103 %	65%	69%
3	Vidēji rupjas smilts drenējošās kārtas Kf>1m/dnn izbūve h=30cm	LVL/m ²	2.87	5.02			100 %	175 %		

4	Karstā asfaltbetona virskārta no AC 22, 6 cm biez.	LVL/ m ²	8.23	7.30	8.08	4.08	100 %	89%	98%	50%
5	Karstā asfaltbetona virskārta no SMA 11, 4 cm biezumā	LVL/ m ²	5.35	10.48	5.84		100 %	196 %	109 %	
6	ACb 32 asfaltbetona apakškārtas izbūve, h=6cm	LVL/ m ²	7.47			4.52	100 %			61%
7	Zemes klātnes nogāžu un sāngrāvju nostiprināšana, teritorijas apzaļumošana ar augu zemi h=10cm, apsējot to ar zāli	LVL/ m ²	2.46			1.21	100 %			49%

Par darbaspēku izmaksām ceļu būvniecībā.

Pētījumā sniegta informācija, ka vēsturiski oficiālie dati norāda, ka darbaspēka izmaksas ceļu būvniecībā augstākas ir Igaunijā. Savukārt darbaspēku izmaksu pieauguma temps Latvijā ir augstāks kā Lietuvā un Igaunijā. Ikgadējais vidējais darbaspēka izmaksu pieaugums Latvijā 2007.gada sākumā ir sasniedzis 39.3%, tostarp Lietuvā – 33%, bet Igaunijā 26,3%.

Pētījumā darbaspēka izmaksu pieauguma atšķirības starp Igauniju un Lietuvu un Latviju skaidrotas ar sekojošiem apstākļiem:

- Novērtējot atsevišķu amatu atalgojuma līmeņus, var secināt, ka Igaunijā vienmēr ir bijis nedaudz augstāks atalgojuma līmenis, kas pie vienāda absolūtā algas pieauguma nodrošina mazāku relatīvo pieaugumu. Salīdzinot atsevišķu amatu atalgojumus uz šī pētījuma izstrādes brīdi, var teikt, ka tie starp Baltijas valstīm tuvinās.
- Darbaspēka tirgū notiek pārgrupēšanās – daļa darbinieku pamet Igauniju, bet uzņēmīgākie dibina savus uzņēmumus. Tā rezultātā lielajos uzņēmumos amatu pozīcijas ieņem mazāk pieredzējis personāls, kam atalgojuma izaugsme īsā laika posmā ir limitēta.

Vispārējās tendences būvniecībā.

Relatīvi zems cenu pieaugums būvniecībā pēdējo divu gadu laikā bija Lietuvā. Šī gada sākumā izmaksu pieaugums, salīdzinot ar 2004.gada janvāri, bija 22%. Intensīvāks būvniecības izmaksu pieaugums vērojams Igaunijā un Latvijā. Latvijai kritisks bija 2006.gads, kad cenu pieaugums viena gada laikā pārsniedza 30%.

6. Kad sociālie partneri varēs saņemt pilnu informāciju par „Lattelecom” un LMT valsts daļu privatizāciju? Vai ir veikta neatkarīga ekspertīze, vai ir, piemēram, Valsts kontroles atzinums?

Ministru prezidents ir uzdevis uzsākt visu dokumentu atslepenošanu. Taču tā kā liela daļa no dokumentiem (piemēram līgumi, līgumu projekti) ir saistīti ar citām iesaistītajām personām, ir jāsaņem šo personu piekrišana. Dokumentu publiskošana tiks nodrošināta. Valsts kontroles atzinums nav prasīts.

7. Vai kaut kas ir darīts, lai vismaz sabiedriskajā televīzijā ierobežotu uzbāzīgo patēriņa kredītu (piemēram, BIG) reklāmu, kā arī noteiktu stingrākus ierobežojumus to izsniegšanai?

Jānorāda, ka pretinflācijas pasākumu plāna ietvaros ir veikti grozījumi Patērētāju tiesību aizsardzības likumā un Kredītiestāžu likumā, kas paredz pienākumu, pirms kredīta saņemšanas, ja kredīts pārsniedz 100 minimālās mēnešalgas, kredīta devējam izvērtēt kredīta ņēmēja maksāspēju. Maksāspējas izvērtēšanā izmantojot Valsts ieņēmumu dienesta izziņas par kredīta ņēmēja legāli gūtajiem ienākumiem. Minētās prasības ir attiecināmas ne tikai uz kredītiestādēm, bet arī uz citiem subjektiem, kas izsniedz kredītus.

Analizējot notikušās izmaiņas pēc pretinflācijas pasākumu iedzīvināšanas Finanšu ministrija ir ierosinājumi veikt jaunus grozījumus Patērētāju tiesību aizsardzības likumā, kas paredzētu kredīta ņēmēja maksāspēju izvērtēšanu pamatojoties uz Valsts ieņēmumu dienesta izziņas sākot jau no 50 minimālajām mēnešalgām.

Ekonomikas ministrija 11.10.2007. ir izsludinājusi VSS MK noteikumu projektu „Grozījumi Ministru kabineta 1999.gada 13.jūlija noteikumos Nr.257 „Noteikumi par patērētāja kredītēšanas līgumu””. Noteikumu projekts ir izstrādāts darba grupā, kur piedalījās arī nevalstisko organizāciju pārstāvji un sniedza savus priekšlikumus. Noteikumu projektā ir noteiktas augstākas prasības patērētāju informēšanai, iekļaujot papildus prasības patērētājam sniedzamajai informācijai patēriņa kredītlīgumu reklāmās, kā arī nosakot aizliegumu reklāmā veicināt bezatbildīgu aizņemšanos un pienākumu reklāmā ietvert brīdinājumu patērētājam par nepieciešamību atbildīgi aizņemties un izvērtēt spēju atmaksāt kredītu. Plānots, ka šāds ierobežojums stāsies spēkā 2008.gada 1.martā.

Ar MK noteikumu projekta pilnu tekstu var iepazīties Ministru kabineta mājas lapā internetā: <http://www.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=30312679>.

8. Vai ir notikušas sarunas ar komercbanku īpašniekiem un vadītājiem par banku pakalpojumu cenu samazināšanu, piemēram, maksa par komunālajiem pakalpojumiem, par dažādām valsts nodevām un nodokļiem?

Attiecībā uz bankas komisijas maksu samazināšanu, maksājot valsts nodevas un nodokļus, norādām, ka valsts nav tiesīga iejaukties komercbanku darbībā, norādot, kādas komisijas banku cenrāžos par konkrētu pakalpojumu būtu nosakāmas, un tādējādi, izkropļojot konkurenci.

9. Cik ilgs laiks nepieciešams, lai samazinātu nekustamā īpašuma nodokli par zemi un ēkām uz 0,4 %? Vai ir izvērtēts, kā nodokļa paaugstināšana ar 2007.gadu ietekmēja inflāciju?

Finanšu ministrija ir sagatavojusi un Ministru kabinets š. g. 25.septembrī ir atbalstījis grozījumus likumā „Par nekustamā īpašuma nodokli”, kas paredz, sākot ar 2008.gadu, samazināt nekustamā īpašuma nodokļa likmi līdz 1% un noteikt papildus nodokļa apmēra

pieauguma ierobežojumu. Līdz ar to nodokļa apmērs 2008., 2009. un 2010.gadā nedrīkstēs pārsniegt iepriekšējam taksācijas gadam aprēķināto nodokļa apmēru par vairāk nekā 25%.

Savukārt, sākot no 2011.gadu, likumprojekts, paredz samazināt nodokļa likmi līdz 0,4%, deleģējot pašvaldībām tiesības noteikt papildlikmi, kas nepārsniedz 0,6 procentus.

Minētie grozījumi ir sagatavoti, pamatojoties uz situācijas analīzi.

Jānorāda, ka atbilstoši Valsts zemes dienesta sniegtajai informācijai, 2008.gadā stājoties spēkā aktualizētajai zemes kadastrālo vērtību bāzei, visām nekustamā īpašuma grupām visā valsts teritorijā tiek prognozēts vairākkārtējs zemes kadastrālās vērtības un, tāpat, arī nekustamā īpašuma nodokļa par zemi pieaugums.

Vidējais **zemes** kadastrālās vērtības pieaugums tiek prognozēts:

- lauksaimniecības zemei – 2 reizes;
- individuālo dzīvojamo māju apbūves zemei – 5,6 reizes;
- komercdarbības objektu apbūves zemei – 5,5 reizes;
- ražošanas objektu apbūves zemei – 5,1 reizi.

Savukārt ar nodokli apliekamajām **ēkām** kadastrālās vērtības pieaugums tiek prognozēts vidēji 18% apmērā, jo ēku kadastrālo vērtību bāze visā valstī ir aktualizēta 2006.gadā, kā arī 2007.gadā ir veikta ēku kadastrālo vērtību aktualizācija atbilstoši Ministru kabinetā š.g. 11.septembrī pieņemtajiem grozījumiem Ministru kabineta 2006.gada 18.aprīļa noteikumos Nr.305 „Kadastrālās vērtēšanas noteikumi” saskaņā ar kuriem tika precizēta ēku kadastrālās vērtēšanas metodika.

Nemot vērā iepriekš minēto, lai 2008.gadā novērstu vairākkārtēju un būtisku nekustamā īpašuma nodokļa pieaugumu, ir radusies nepieciešamība izdarīt grozījumus likumā „Par nekustamā īpašuma nodokli”, samazinot tajā noteikto nodokļa likmi. Tomēr, tā kā nekustamā īpašuma kadastrālās vērtības atšķirības Rīgā, Jūrmalā, Rīgas rajonā un pārējās valsts teritorijas pašvaldībās var atšķirties līdz pat 100 reizēm, tikai ar likmes samazināšanu novērst būtisku nodokļa sloga pieaugumu nodokļa maksātājiem, vienlaicīgi nesamazinot nodokļa ieņēmumu bāzi daļā pašvaldību, nebūs iespējams. Piemēram, Rīgā un Jūrmalā pie 1,0% likmes nodokļa pieaugums būtu vidēji 3,4 reizes. Savukārt, nosakot likmi, kas novērstu būtisku nodokļa pieaugumu Rīgas un Jūrmalas nodokļa maksātājiem, lielākajā daļā pašvaldību veidotos ievērojams nodokļa ieņēmumu samazinājums, kurš būtu jākompensē no valsts budžeta. Tādēļ papildus samazinātajai likmei ir nepieciešams pārejas periods aktualizēto kadastrālo vērtību ieviešanai, nosakot nodokļa apmēra pieauguma ierobežojumu.

Mūsuprāt, straujāka nekustamā īpašuma nodokļa likmes samazināšana, nav iespējama, jo tas radīs būtisku ietekmi uz pašvaldību ieņēmumiem. Ko pašvaldību ieņēmumu krituma rezultātā nāktos kompensēt no valsts budžeta.

Būtiski ir norādīt, ka 2007.gadā vidēji nekustamā īpašuma nodokļa pieaugums ir par 7%. Līdz ar to runāt tikai par būtisku nodokļa paaugstināšanos kopumā nevar. Minētais nodokļa pieaugums ir salīdzinoši zems tādēļ, ka ar 2007.gadu mainījās ēku vērtības noteikšanas kārtība nodokļa aprēķināšanas vajadzībām, pārejot no bilances vērtības uz kadastrālo vērtību, kas bieži vien ir ievērojami zemāka. Līdz ar to vidējo nodokļa pieaugumu radīja nodokļa būtisks samazinājums noteiktai sabiedrības daļai, turpretī citai daļai kadastrālās vērtības pieduguma rezultātā bija būtisks nodokļa pieaugums. Nodokļa sloga palielināšanās, kas saistīta ar kadastrālās vērtības izmaiņām, rada tikai netiešu pastarpinātu efektu uz inflācijas pieaugumu.

Kā liecina 1.pusgada dati, tad nekustamā īpašuma nodokļa ieņēmumi 2007.gadā ir par 12,4% lielāki nekā iepriekšējā gada attiecīgajā periodā. Šādam nodokļa ievākumam ir minimāla ietekme uz patēriņa cenām. Maksa par nekustamā īpašuma nodokli patēriņa cenu indeksa aprēķināšanas grozā nav iekļauta un tā ietekme uz cenu vispārējo līmeni ir netieša –

caur ģres maksas paaugstinājumu, mazumtirdzniecības un citu pakalpojumu cenu pieaugumu. Pieaugot nodokļa maksai par 12%, patēriņa cenas netiešā veidā var palielināties ne vairāk kā par 0,004%.

10. Cik valstij un iedzīvotājiem izmaksās administratīvi teritoriālā reforma? Vai ir ekonomiski pamatota izmaksātā nauda pašvaldībām par novadu veidošanu 2007.gadā un plānotās izmaksas 2008.gadā?

Finansējums Administratīvi teritoriālās reformas īstenošanai tiek piešķirts pamatojoties uz Administratīvi teritoriālās reformas likumu un ievērojot Ministru kabineta noteikto kārtību par finanšu līdzekļu sadalījumu pašvaldībām novadu infrastruktūras attīstībai un kādā piešķir valsts budžeta dotāciju novadu pašvaldību infrastruktūras attīstībai”.

2007. gadā valsts budžetā piešķirtais un valsts budžeta projektā 2008.gadam paredzētais finansējums pēc Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrijas veiktajiem aprēķiniem nodrošinās administratīvi teritoriālās reformas pabeigšanu, lielu novadu pašvaldību izveidi, pilsētvides sakārtošanu un ilgtspējīgu pilsētu attīstību esošo un potenciālo novadu nozīmes attīstības centros, t.i. tādu pašvaldības infrastruktūras objektu sakārtošanai, kas nepieciešami funkciju izpildei.

2008.gadā tiks sakārtota attīstīties spējīga novadu pašvaldību infrastruktūra 45 plānotajos novados, apvienojot 57% pagastu un pilsētu, kā arī sniegts atbalsts pirmsskolas izglītības iestāžu infrastruktūras attīstībai reģionālās, novadu un vietējas nozīmes attīstības centros.

Finansējums valsts budžetā Administratīvi teritoriālās reformas īstenošanai Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrijai (turpmāk – RAPLM) tiek piešķirts jau kopš 2005.gada. 2005.gadā piešķirtais finansējums ir 1 845 646 latu; 2006.gadā 2 984 840 latu apmērā, 2007.gadā – 33 235 000 latu un 2008.gadā -60 985 000 latu apmērā.

Novadu infrastruktūras attīstībai nepieciešamais finansējums atbilstoši Administratīvi teritoriālās reformas likumā noteiktajam tiek aprēķināts, ievērojot, ka uz vienu teritoriālo vienību, novados, kas veidojušies apvienojoties vietējām pašvaldībām tiek izmaksāti 200 tūkst. Lati.

Administratīvi teritoriālās reformas likumu Saeima ir pieņēmusi 1998.gadā un tas paredz brīvprātīgu vietējo pašvaldību apvienošanu līdz 2009.gada 31.janvārim. Tomēr administratīvi teritoriālā reforma līdz šim norisinājusies ļoti lēni, jo nav bijis būtisks valsts atbalsts reformas norisei. Viens no reformu kavējošiem apstākļiem ir pašvaldību nesakārtotā infrastruktūra, kurā pašvaldību ieguldītie līdzekļi nav bijuši pietiekami, lai šo infrastruktūru sakārtotu. Veicot vairākkārtējas konsultācijas ar pašvaldībām tās ir izteikušas lūgumu paredzēt valsts budžetā līdzekļus pašvaldību infrastruktūras attīstībai. Līdz 2005.gadam ikgadējos valsts budžetos nebija paredzēts būtisks atbalsts reformas norisei, tomēr sākot ar 2005.gada valsts budžetu katru gadu dotācija novadu infrastruktūras attīstībai un reformas norisei ir palielinājusies. Vēršam jūsu uzmanību, ka Administratīvi teritoriālās reformas likuma 9¹.panta pirmā daļa paredz, ka novada pašvaldībai novada infrastruktūras attīstībai no valsts budžeta par katru novadā ietilpstošo teritoriālo vienību (pilsētu un pagastu) piešķir finanšu līdzekļus maksājuma veidā 200 000 latu apmērā. 2005.gadā dotācija bija 1,8 milj.Ls, 2006.gadā attiecīgi 2,55 milj.Ls un 2007.gadā pēc budžeta grozījumiem ieplānota 32,9 milj.Ls. Plānots valsts budžetā 2008.gadā šim mērķim izlietot 60,55 milj. Ls, savukārt 2009.gadā - 12,8 milj. Ls.

Ar šīs dotācijas palīdzību pašvaldībām tiek radīta iespēja sakārtot pašvaldības infrastruktūru, lai sniegtu kvalitatīvus pakalpojumus pašvaldības iedzīvotājiem un nodrošinātu šo pakalpojumu pieejamību. Līdz ar to ir pamatots uzskats, ka šī nauda ir ieguldīta visas sabiedrības interesēs un nodrošina infrastruktūras sakārtošanu, kas izmantojama ilglaicīgi un šī dotācija nodrošina dzīves kvalitātes uzlabošanu katrā pašvaldībā.

Papildus šiem ieguldījumiem pašvaldību infrastruktūras attīstībā pašvaldībām tiek piešķirta arī valsts budžeta mērķdotācija apvienošanās projektu izstrādei. Apvienošanās projekti un to sabiedriskā apspriešana nodrošina pašvaldībām iespēju sagatavot optimālāko novada pārvaldes struktūru un pašvaldības pakalpojumu sniegšanas veidu un pakalpojumu centru atrašanās vietas. Uz valsts atbalsta nepieciešamību netieši norāda arī pašvaldību aktivitāte pieņemot lēmumus par novadu izveidi – pieaugot valsts atbalstam pieaug arī pašvaldību, kuras pieņēmušas lēmumu par novadu izveidi, skaits. Izdevumi administratīvi teritoriālās reformas nodrošināšanai līdz 2007.gada 10.oktobrim apkopoti sekojošā tabulā:

Administratīvi teritoriālās reformas izmaksas uz 10.10.2007., Ls

Tabula Nr. 2

	2004.g.	2005.g.	2006.g.	2007.g.	Kopā
<i>Vienreizējās dotācijas piešķiršana pašvaldībām, kuras veic administratīvi teritoriālo reformu saskaņā ar Administratīvi teritoriālās reformas likuma 9.pantu</i>	---	33 646	40 848	---	74 494
<i>Vietējo pašvaldību apvienošanās projektu sagatavošana saskaņā ar Administratīvi teritoriālās reformas likuma 8.pantu</i>	10 648	12 000	71 400	131 000	225 048
<i>Valsts budžeta dotācijas novadu infrastruktūras attīstībai piešķiršana saskaņā ar Administratīvi teritoriālās reformas likuma 9.¹ pantu</i>	---	1 800 000	2 550 000	10 000 000	14 350 000
<i>Pētījumi no 1994.līdz 2007.gadam</i>	380 000				
<i>Kopā uz 01.10.2007.</i>	15 029 542				

11. Kāpēc valstī joprojām netiek ieviesta progresīvā iedzīvotāju ienākumu nodokļu sistēma? Vai ir iespējams noteikt, ka lielle pirkumi, piemēram, virs 10 tūkstošiem latu un ekskluzīvās preces tiek aplikti ar papildus nodokli? Kad tiks apliktas ar nodokli tās dividendes, ko uzņēmumu vadītāji saņem kā samaksu par darbu? Kad tiks aizliegta nekustamo īpašumu tirdzniecība uzņēmumu domājamo daļu veidā? Kad tiks ieviests kapitāla nodoklis?

Vēršam Jūsu uzmanību uz to, ka progresīvās ienākuma nodokļa likmes ieviešana vismaz daļai iedzīvotāju radītu nodokļu sloga pieaugumu, kas ir pretrunā gan ar iepriekšējā, gan arī pašreizējā valdības deklarācijā paredzēto mērķi – samazināt kopējo nodokļu slogu. Kopumā neatbalstām progresīva iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieviešanu. Progresīva iedzīvotāju ienākuma nodokļa sistēma nav piemērota ātras attīstības valstīm, jo nozaru un atalgojumu sistēmas nav nostabilizējušās – ir augsts ienākumu pieaugums, bet situācija dažādās nozarēs var būt atšķirīga. Nodokļu likumdošanā paredzami ienākumu sliekšņi var ātri zaudēt aktualitāti, un tos būtu nepieciešams koriģēt, savukārt biežas nodokļu likumdošanas izmaiņas padarītu grūti prognozējumu uzņēmējdarbības vidi.

Sociālekonomiski nav vēlams samazināt iedzīvotāju interesi gūt augstus ienākumus, jo tas var mazināt ekonomisko attīstību un aktīvākā iedzīvotāju daļa var emigrēt uz valstīm, kur viņi varētu brīvāk gūt augstus ienākumus.

Mūsaprāt, pastāvošā iedzīvotāju ienākumu nodokļa sistēma ir labi atbilstoša šī brīža Latvijas ekonomiskās attīstības stadijai. Ar nodokli neapliekamais ienākums nodrošina sava veida progresivitāti iedzīvotāju nodoklim. Politikas veidotājiem, sekojot līdz ekonomikas attīstības situācijai, ir iespējams atbalstīt zemu ienākumu saņēmējus, palielinot neapliekamā ienākuma summu, būtiski neietekmējot nodokļu sistēmu kopumā.

Attiecībā uz nekustamo īpašumu tirdzniecību, jānorāda, ka arī pretinflācijas pasākumu plāna ietvaros tika veikti grozījumi likumā „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli”, kas paredz ierobežot spekulācijas ar nekustamo īpašumu, kas nodokļu optimizācijas nolūkos ieguldīts kapitālsabiedrībā. Tādējādi ar iedzīvotāju ienākuma nodokli tiek aplikti arī spekulatīvi darījumi, kas tiek veikti, pārdodot kapitāla daļas kapitālsabiedrībā, kuras aktīvus vairāk kā 50% veido nekustamais īpašums.

Attiecībā uz nekustamā īpašuma domājamo daļu pārdošanu nekādi ierobežojumi nodokļu jomā nepastāv.

Attiecībā uz ierosinājumiem kapitāla pieauguma nodokļa jomā jānorāda, ka kapitāla pieaugums Latvijā tiek aplikts ar nodokli atbilstoši likumam „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli”. Tā kā vispārējā gadījumā ienākums no sava īpašuma atsavināšanas bija atbrīvots no aplikšanas ar iedzīvotāju ienākuma nodokli, arī kapitāla pieaugumam tika piemērots tāds pats iedzīvotāju ienākuma nodokļa režīms. Līdz ar likumprojektu paketi, kas tika pieņemta sakarā ar inflācijas apkarošanas plānu, ir veikti pirmie nozīmīgie soļi, lai nodrošinātu iedzīvotāju ienākuma nodokļa uzlikšanu kapitāla pieaugumam. Lai gan šobrīd vēl nevar runāt par pilnvērtīgu kapitāla pieauguma nodokļa ieviešanu Latvijā, tomēr pirmie soļi šajā virzienā jau ir sperti.

Par jautājumu - *vai iespējams noteikt, ka lielle pirkumi, piemēram, virs 10 tūkstošiem latu, un ekskluzīvās preces tiek aplikti ar papildus nodokli.*

Latvijas nacionālā likumdošanā ar nodokļu politiku saistītie normatīvie akti neparedz definīciju terminam „ekskluzīvās preces”, tādējādi nav skaidrs, kādas tieši preces pēc Jūsu izpratnes varētu definēt kā „ekskluzīvas preces”.

Norādām, ka Latvijas normatīvie akti paredz, ka ar specifisko patēriņa nodokli (akcīzes nodoklis) apliek noteiktas preču grupas, lai ierobežotu to patēriņu, kas ir kaitīgas apkārtējai videi un cilvēku veselībai, kas nav pirmās nepieciešamības preces un kas neskar maznodrošinātos.

Savulaik jau ir bijušas diskusijas par iespēju piemērot īpašu nodokli atsevišķām precēm (piemēram, dārglietām, kažokādām, marmoram, īpašam mēbelēm, u.c.), kuras varētu tikt uzskatītas par luksusa precēm. Analīze parādīja, ka šādu nodokli nav lietderīgi ieviest, jo ieņēmumi no tā būtu samērā mazi (tā kā šādas preces ieved vai pērk neliela sabiedrības daļa), kas iespējams nesegtu minētā nodokļa administrēšanas izdevumus, līdz ar to šāda nodokļa ieviešanai nav ne lietderības, ne ekonomiska pamata. Turklāt, nodokļa piemērošanu šādām precēm neharmonizē Eiropas Savienībā (ES), līdz ar to tā administrēšana un piemērošana būtu salīdzinoši grūta, varētu teikt, pat praktiski neiespējama, jo pēc Latvijas iestāšanās ES un muitas robežu atcelšanas starp ES dalībvalstīm, notiek brīva iedzīvotāju (personu) un preču kustība starp dalībvalstīm. Tas nozīmē, ka nodokļa administrācijai nav iespējams izsekot šādu preču ieviešanas plūsmai Latvijā, jo personas var iegādāties šādas preces kaimiņvalstīs un brīvi ievestu tās Latvijā.

Nepiekrītam, ka ar papildu nodokli būtu jāapliek jebkurš liels pirkums virs 10 tūkstošiem latu, jo darījumi var būt ļoti dažādi. Piemēram, par šādu summu jebkurš uzņēmums var iegādāties preces (iekārtas, izejvielas u.tml.) savas saimnieciskās darbības nodrošināšanai. Savukārt fiziskās personas, piemēram, var iegādāties nekustamo īpašumu savas dzīvesvietas nodrošināšanai. Līdz ar to nevar viennozīmīgi teikt, ka visi pirkumi virs 10 tūkstošiem latu būtu uzskatāmi par īpašiem gadījumiem, kuriem būtu noteikti piemērojams papildu nodoklis.

Papildus tam vēlamies atzīmēt, ka š.g. 12.jūnijā stājās spēkā Saeimā pieņemtie grozījumi likumā „Par vieglo automobiļu un motociklu nodokli”, kas paredz, ka papildus nodoklim atkarībā no vieglā automobiļa vecuma tiek aprēķināts arī nodoklis atkarībā no vieglā automobiļa motora tilpuma. Nodokļa likme atkarībā no automobiļa motora tilpuma ir paredzēta vieglajiem automobiļiem ar motora tilpumu 3001 kubikcentimetrs un lielāku.

**Nodokļa likme vieglajiem automobiļiem
atkarībā no vieglo automobiļu motora tilpuma cm³**

Tabula Nr. 3

Tilpumi, cm³	Nodokļa likme latos atkarībā no tilpuma
no 3001 līdz 3500	300
no 3501 līdz 4000	400
no 4001 līdz 4500	500
no 4501 un vairāk	600

Nodoklis vieglajiem automobiļiem atkarībā no vecuma ir piemērojams robežās no 75 līdz 250 latiem. Visaugstākā nodokļa likme 250 lati tiek piemērota automobiļiem, kas nav vecāki par vienu gadu, pirmo reizi reģistrējot tos Latvijā. Tātad, nodoklis par Latvijā pirmo reizi reģistrējamo automobili, kas nav vecāks par vienu gadu, ar motora tilpumu no 4001 līdz 4500 kubikcentimetriem būs 750 lati.

Vēlamies norādīt, ka saskaņā ar Padomes direktīvas 2006/112/EK 96. – 99. panta normām dalībvalstis var piemērot vienu pievienotās vērtības nodokļa (turpmāk – PVN) pamatlikmi, kas nevar būt zemāka par 15%, un vienu vai divas samazinātās likmes, kuras nevar būt mazākas par 5%. Līdz ar to noteikt PVN paaugstinātu likmi (otru likmi, kas būtu augstāka par šobrīd piemērojamo standartlikmi 18% apmērā) nav iespējams, jo tas būtu

pretrunā ar Padomes direktīvas 2006/112/EK prasībām. Turklāt vēl vienas likmes ieviešana radītu papildus grūtības tās pareizā piemērošanā un administrēšanā. Administrēšanas izmaksas ievērojami pieaugtu, iespējams, nesamērīgi ar budžeta ieņēmumu pieaugumu.

Arī jebkāda papildus patēriņa nodokļa noteikšana ekskluzīvajām precēm nav atbalstāma, jo šāda Eiropas Savienībā neharmonizēta nodokļa ieviešanas rezultātā var prognozēt šo preču pārdošanas apjoma samazināšanos vietējā tirgū, tā vietā palielinātos to ieviešanu no citām valstīm, izvairoties no nodokļa samaksas. Arī šajā gadījumā nodokļa administrēšanas izmaksas ievērojami pieaugtu.

Atzīmējam arī, ka nodokļu likmju paaugstināšana vai jaunu nodokļu ieviešana ir pretrunā ar valdības deklarācijā noteikto - samazināt kopējo nodokļu slogu.

12. Kad tiks izstrādāta un apstiprināta jauna iztikas minimuma noteikšanas metodika, kas tiktu ņemta par pamatu minimālās algas un neapliekamā minimuma noteikšanai? Cik ilgā laikā neapliekamo minimumu un minimālo neto darba algu var paaugstināt līdz iztikas minimuma līmenim, lai radikāli ierobežotu ēnu ekonomiku?

Centrālajai statistikas pārvaldei ir uzlikts par pienākumu regulāri veikt patēriņa cenu indeksa, kā arī pilnas iztikas minimuma patēriņa groza vērtības aprēķinu atbilstoši LR Ministru Padomes 1991.gada 8.aprīļa lēmumam Nr.95 "Par iedzīvotāju naudas ienākumu indeksācijas nodrošināšanu". Atbilstoši Centrālās statistikas pārvaldes mājas lapā sniegtajai informācijai, normatīvais patēriņa grozs jeb iztikas minimums tika izstrādāts, balstoties uz minimālā pārtikas patēriņa normatīviem, kurus bija izstrādājuši uztura zinātnieki. Minimālā patēriņa preču un pakalpojumu groza nomenklatūrā nav iekļauti alkoholiskie dzērieni un tabakas izstrādājumi, luksus preces, veselības aprūpes un izglītības maksas pakalpojumi. Iztikas minimuma patēriņa groza lietiskais saturs un patēriņa normatīvi visumā palikuši nemainīgi kopš 1991.gada.

Minimālās darba algas noteikšanas un pārskatīšanas principi ir noteikti Ministru kabineta 2003.gada 22.jūlija noteikumos Nr.413 „Kārtība, kādā nosakāma un pārskatāma minimālā mēneša darba alga”. Šajos noteikumos ir noteikts, ka minimālās mēneša darba algas paaugstināšanai tiek noteikts septiņu gadu pārejas periods (no 2004.gada), kurā minimālās darba algas apmēram jāsamazinās līdz 50 procentiem no Finanšu ministrijas prognozētās strādājošo mēneša vidējās bruto darba samaksas par iepriekšējo gadu. Par minimālās darba algas pārskatīšanas politiku valstī ir atbildīga Labklājības ministrija.

Par neapliekamo minimumu

Informējam, ka neapliekamā minimuma un nodokļa atvieglojuma par apgādībā esošām personām paaugstināšana notiek straujāk nekā plānots, tāpēc pašreizējo budžeta iespēju ietvaros minētās normas pārskatīt nav plānots. (skatīt zemāk minēto tabulu).

Tabula Nr. 4.

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Plānotais mēneša neapliekamais minimums	21	26	32	40	50	60	70
Faktiskais mēneša neapliekamais minimums	21	26	32	50	80		
Plānotais nodokļa atvieglojums par apgādībā esošām	10.5	18	22	28	35	45	53

personām							
Faktiskais nodokļa atvieglojums par apgādībā esošām personām	10.5	18	22	35	56		

Jānorāda arī, ka neapliekamā minimuma apmērs 2008.gadā sasniegs pusi no minimālās darba algas, kas arī bija mērķis uzsākot neapliekamā minimuma paaugstināšanu.

Minimālās mēneša darba algas noteikšanai valstī ir izstrādāta un 2003.gada 27.maijā Ministru kabinetā akceptēta koncepcija „Par minimālo darba algu” (turpmāk – koncepcija), kas paredz septiņu gadu pārejas periodā (no 2004.gada līdz 2010.gadam) minimālās mēneša darba algas paaugstināšanu līdz 50 % no strādājošo mēneša vidējās bruto darba samaksas par iepriekšējo gadu. Koncepcijā noteiktie minimālās mēneša darba algas noteikšanas un pārskatīšanas pamatprincipi ir iestrādāti normatīvajā aktā – Ministru kabineta 2003.gada 22.jūlija noteikumos Nr.413 „Kārtība, kādā nosakāma un pārskatāma minimālā mēneša darba alga” (turpmāk – noteikumi).

Bez tam LM vadībā izveidota starpministriju darba grupa ar Ministru prezidenta 22.12.2006. rīkojumu Nr.602, kura izstrādājusi koncepcijas projektu „Par nodokļu, nodevu un citu maksājumu atvieglojumu sistēmas pilnveidošanu sociālās atstumtības riskam pakļautiem iedzīvotājiem”, kuras ietvaros paredzēts izveidot zinātnieku – ekspertu darba grupu minimālā patēriņa sliekšņa noteikšanas un pārskatīšanas metodikas izstrādei.

Valstī noteiktais minimālā patēriņa sliekšnis tiek saistīts ar trūcīgas un maznodrošinātas personas ienākumu līmeni, ko paredzēts izmantot nodokļu, nodevu un citu maksājumu atvieglojumu noteikšanai. Koncepcija paredz minimālā patēriņa sliekšņa sasaisti ar iedzīvotāju ienākuma nodokli, neapliekamo minimumu un minimālo darba algu, lai darba tirgū iesaistīta persona ar darbu var nodrošināt vismaz sevi un daļēji vēl kādu apgādājamo.

LM koncepcijas projektu ir izsludinājusi Valsts sekretāru sanāksmē 2007.gada 13.septembrī (prot. Nr.36 15.§, VSS – 1328).

LM atbalstītajā risinājuma variantā C-1 tiek paredzēts, ka iepriekšminētā metodika tiek izstrādāta 2009. un 2010.gadā un pakāpeniski ieviesta 2011. un 2012.gadā. Līdz ar jaunā minimālā patēriņa sliekšņa noteikšanu, par spēkā neesošu tiks atzīts ar 1991.g. 8. aprīļa Ministru Padomes lēmumu Nr.95 (pielikums Nr.3) apstiprinātais iztikas minimuma groza sastāvs.

Šobrīd notiek starpministriju saskaņošanas process. Saskaņoto koncepcijas projektu skatīs Ministru kabinets.

13.Cik ilgā laikā valdība spēj sakārtot Ekonomikas ministrijas darbu, lai tā savukārt veiktu uzņēmējdarbības vides sakārtošanu valstī? Cik ilgs laiks nepieciešams, lai valstī ieviestu atlikto nodokļu nomaksas termiņus eksportētājiem, kā arī ieviestu investīciju atbrīvošanu no nodokļiem?

Par investīciju atbrīvošanu no nodokļiem, jānorāda, ka vērtējot uzņēmumu ienākuma nodokļa sistēmu kopumā investīcijas ar nodokļiem neapliek, tās tiek atzītas saimnieciskās darbības izdevumos kādā noteiktā laika periodā. Tas, ka ieguldījumus, tādus kā rekonstrukcijas izmaksas un jaunu pamatlīdzekļu iegāde, atzīst gan finanšu grāmatvedībā, gan nodokļu aprēķināšanas vajadzībām (par minētajām izmaksām ir tiesības palielināt konkrētas pamatlīdzekļu kategorijas vērtību nodokļu aprēķināšanas vajadzībām) ilgākā laika periodā norakstot nolietojumu nenožīmē, ka šīs investīcijas apliek ar uzņēmumu ienākuma

nodokli. Atzīstot investīciju izmaksas pakāpeniski (līdz ar nolietojuma atzīšanu), palielinās nodokļu aprēķināšanas vajadzībām norakstāmās pamatlīdzekļu summas, kas pēc būtības ir izmaksu atzīšana nodokļu aprēķināšanas vajadzībām.

Vēlamies norādīt, ka atbilstoši Ministru kabineta 2006.gada 14.novembra noteikumu Nr.933 „Likuma „Par pievienotās vērtības nodokli” normu piemērošanas kārtība” 2.punktam likuma normas nepiemēro ieguldījumiem komercsabiedrības kapitālā apmaiņā pret vērtspapīru un kapitāla daļu apliecībām.

Par jautājumu - *cik ilgs laiks nepieciešams, lai valstī ieviestu atlikto nodokļu nomaksas termiņu eksportētājiem.*

Atzīmējam, ka uzdotsais jautājums nav skaidri saprotams. Tā kā jautājums, iespējams, ir saistīts ar PVN pārmaksas, kas veidojas uzņēmumiem, kuri veic preču eksportu, savu viedokli sniegsim par šādiem aspektiem:

- PVN pārmaksas atmaksu uzņēmumiem, kas veic preču eksportu;
- iespēja preču importētājiem atlikt pievienotās vērtības nodokļa samaksas par preču importu termiņu līdz nodokļa deklarācijas par attiecīgo taksācijas periodu iesniegšanas brīdim, maksājamā nodokļa vērtību iekļaujot PVN deklarācijā.

Vēlamies atzīmēt, ka Valsts ieņēmumu dienesta apkopotā statistika liecina, ka 2006.gadā PVN pārmaksas pēc nodokļu maksātāja pieprasījuma tika atmaksātas 98% gadījumu, 2007.gada pirmajos deviņos mēnešos - 99% gadījumu. VID no pieprasītajām pārmaksām 2006.gadā nav atmaksājis Ls 23,6 milj. latu (9,6% no pieprasītās summas), 2007.gada pirmajos deviņos mēnešos – Ls 20,9 milj. latu (6% no pieprasītās summas).

Galvenie PVN pārmaksu atmaksas atteikuma iemesli:

- nodokļu maksātājs pieprasīja PVN pārmaksas atmaksu, kuras reāli nav (19% no kopā atteiktās summas);
- pieprasītā PVN pārmaksas summa pārsniedz 18 % no darījumu kopējās vērtības taksācijas periodā (20%) – atlikušo summu atmaksā iesniedzot gada deklarāciju;
- saskaņā ar likuma „Par nodokļiem un nodevām” 28.panta trešo daļu, gadījumos, kad nodokļu maksātājam ir nokavētie nodokļu un ar tiem saistītie maksājumi vai arī pret nodokļu maksātāju vai tā amatpersonu ierosināta krimināllieta (kriminālprocess) par krāpšanu, dokumentu viltošanu, izvairīšanos no nodokļu un tiem pielīdzināmo maksājumu nomaksas (19%);
- saskaņā ar likuma „Par pievienotās vērtības nodokli” 12.panta divpadsmitās daļas 4.punktu, kad taksācijas perioda darījumu vērtība, kuriem piemērojama 0 % likme, nepārsniedz 50 % no kopējās apliekamo darījumu vērtības (11%) – atlikušo summu atmaksā iesniedzot gada deklarāciju;
- nodokļu maksātājs pieprasījis PVN pārmaksu, kas izveidojusies pirms trīs gadiem (termiņa "noilgums", 2007.gadā ir pieprasīta pārmaksa kas, izveidojusies 2003.gadā un pirms tā) (1%).

Papildus vēlamies informēt, ka izskatīšanai Ministru kabinetā ir iesniegti grozījumi likuma „Par pievienotās vērtības nodokli” 12.pantā, kurš nosaka pārmaksātās PVN summas atmaksas kārtību, lai saskaņotu likumos „Par pievienotās vērtības nodokli” un „Par nodokļiem un nodevām” lietoto terminoloģiju.

Vēlamies atzīmēt, ka PVN pārmaksu ietekmi uz apgrozāmo līdzekļu pieejamību uzņēmumiem, kas veic preču eksportu, varētu samazināt paredzamie grozījumi likumā „Par pievienotās vērtības nodokli”, kuri noteiks tiesības atlikt pievienotās vērtības nodokļa

samaksas par preču **importu** termiņu līdz nodokļa deklarācijas par attiecīgo taksācijas periodu iesniegšanas brīdim, maksājamā nodokļa vērtību iekļaujot PVN deklarācijā.

Informējam, ka saskaņā ar Ministru kabineta 2006.gada 25.jūlija sēdes 2.1.apakšpunktā minēto (protokols Nr. 39 28.§), Finanšu ministrijā ir izveidota darba grupa, lai izstrādātu nepieciešamos grozījumus likumam "Par pievienotās vērtības nodokli" un ieviestu Informatīvā ziņojuma "Eiropas Savienības Padomes 1977.gada 17.maija Sestajā direktīvā (77/388/EEK) minētās pievienotās vērtības nodokļa piemērošanas izvēles normas" 1.2., 6.4., 8.4., 11., 15.1., 17.6. un 18.punktā aprakstītās izvēles normas.

Informatīvā ziņojuma 18.punktā minētā Padomes 1977.gada 17.maija Sestās direktīvas 77/388/EEK (šī direktīva ir aizstāta ar Padomes direktīvu 2006/112/EK) 23.panta norma nosaka, ka attiecībā uz ievestām precēm dalībvalstis pieņem sīkus noteikumus deklarēšanai un maksājumu veikšanai. Jo īpaši, dalībvalstis var paredzēt, ka nodoklis, kas, ievēdot preces, jāmaksā apliekamām personām vai personām, kam jāmaksā nodoklis, vai noteiktām šo personu grupām, nav jāmaksā ieviešanas brīdī, ja nodoklis ir parādīts nodokļa deklarācijā, kas jāiesniedz saskaņā ar nodokļa deklarācijas iesniegšanas nosacījumiem.

Latvijā šobrīd šāda izvēles iespēja ieviesta tikai attiecībā uz pamatlīdzekļiem. Tas nozīmē, ka, ievēdot pamatlīdzekļus izlaišanai brīvam apgrozījumam, nodokli var nemaksāt pamatlīdzekļu importēšanas brīdī, bet iesniedzot nodokļa deklarāciju, norādīt tajā aprēķināto PVN, ja ir ievēroti noteikti nosacījumi, proti:

- 1) apliekamā persona ievesto pamatlīdzekli ir paredzējusi pilnībā vai daļēji izmantot apliekamo darījumu nodrošināšanai;
- 2) ievestā pamatlīdzekļa vērtība (bez PVN) pārsniedz 500 latus;
- 3) apliekamai personai nav PVN parāda par iepriekšējiem taksācijas periodiem.

Informējam, ka šobrīd notiek likuma „Par pievienotās vērtības nodokli” jaunās redakcijas projekta izstrāde. Likuma jaunās redakcijas stāšanās spēkā ir paredzēta 2009.gada 1.janvārī. Tajā ir paredzēts iekļaut normas saskaņā ar kurām apliekamām personām būs tiesības PVN atlikto maksājumu piemērot ne tikai pamatlīdzekļiem, bet, saņemot Valsts ieņēmumu dienesta atļauju, arī citām precēm.

Latvijā notiek nepārtraukta uzņēmējdarbības vides pilnveidošana, ko norāda arī Pasaules bankas pētījumi "Doing business". Pēdējā pētījumā Latvijas uzņēmējdarbības vide ierindota 22.vietā (178 valstu vidū) un katru gadu šis rādītājs uzlabojas.

Uzņēmējdarbības vides pilnveidošanai no 1999.gada katru gadu tiek izstrādāts un MK apstiprināts Uzņēmējdarbības vides uzlabošanas pasākumu plāns, kas ietver konkrētus pasākumus, to izpildes termiņus un atbildīgās institūcijas. Pasākumu plānā 2007.gadam ietverti 27 veicamie uzdevumi, tādās jomās kā nodokļu administrēšana, nekustamā īpašuma reģistrācijas sistēmas vienkāršošana, būvniecības procesa vienkāršošana u.c.

Ministru prezidenta izveidotā darba grupa situācijas stabilizācijai tautsaimniecībā līdz š.g. izvērtēs priekšlikumus par nepieciešamajām izmaiņām nodokļu sistēmā.

14. Vai valdība atbalsta darba koplīgumu obligātuma ieviešanu katrā uzņēmumā un iestādē? Kā atbilst Latvijas likumiem un starptautiskajām tiesību normām valdības iejaukšanās darba samaksas veidošanā privātajos uzņēmumos?

Saskaņā ar Starptautiskās darba organizācijas konvenciju un saskaņā ar Latvijas Darba likuma 17.panta pirmo daļu koplīgums ir pušu brīvprātīga vienošanās par noteikumiem, kas regulē darba tiesisko attiecību saturu. Obligāta koplīgumu ieviešana

pārkāptu Darba likuma normas un pušu privātautonomijas principu (kā valsts iejaukšanās sociālo partneru brīvajā sarunu organizēšanas procesā.). Valdības loma izpaužas no savas puses veicinot koplīgumu slēgšanu, informējot gan darba devējus, gan darbiniekus par tā priekšrocībām. Liela loma informācijas sniegšanā ir arī pašām darba devēju un darbinieku organizācijām.

Valsts pārvaldes iestādēs pārsvarā ir nodarbināti gan valsts civildienesta ierēdņi, kuru nodarbināšanas pamatus nosaka Valsts civildienesta likums, gan arī darbinieki, kas strādā uz darba līguma pamata saskaņā ar Darba likumu. Normatīvie akti neaizliedz iestāžu vadītājiem noslēgt koplīgumus ne ar darbiniekiem, kas nodarbināti uz darba līguma pamata, ne valsts civildienesta ierēdņiem, tomēr šāda prakse pašreiz valsts pārvaldes iestādēs nav izplatīta, jo lielākā daļa jautājumu saistībā ar strādājošo sociālajām garantijām valsts pārvaldes iestādēs ir normatīvi regulēta.

Valsts pienākums saskaņā ar starptautiskajiem saistošajiem dokumentiem ir noteikt minimālo darba samaksu valstī, kas ir obligāti piemērojama visiem darba devējiem. Savas kompetences ietvaros valdība ir pieņēmusi noteikumus, kas nosaka vienotu darba samaksas sistēmu visām tiešās pārvaldes iestādēm, kā arī citām valsts institūcijām. Saskaņā ar Darba likuma 61. pantu minimālā darba alga nevar būt mazāka par valsts noteikto minimumu. Minimālā darba alga ir noteikta ar Ministru kabineta 2006. gada 17. oktobra noteikumiem Nr. 858 „Noteikumi par minimālo mēneša darba algu un minimālo stundas tarifa likmi”. Savukārt šāda norma Darba likumā ir saskaņā ar starptautiskajiem līgumiem un Satversmes 107. pantu, kurš nosaka, ka ikvienam darbiniekam ir tiesības saņemt veiktajam darbam atbilstošu samaksu, kas nav mazāka par valsts noteikto minimumu.

Valdības pieņemtie normatīvie akti neparedz darba samaksas veidošanu privātajos uzņēmumos, bet gan nosaka valsts institūciju darba samaksas sistēmu, pamatojot to ar aprēķiniem un ņemot vērā, ka darba samaksas līmenim valsts sektorā jāsasniedz 75 - 80% no vidējās privātā sektora darba algas attiecīgajiem amatiem, saskaņā ar ikgadējo atalgojuma pētījumu.

Tā kā privātajos uzņēmumos pastāv vēl arī iespēja veidot darba samaksas politiku, slēdzot koplīgumus, tad Labklājības ministrija ir atbalstījusi sociālo partneru organizācijas informācijas nodrošinājumā par koplīgumu slēgšanas priekšrocībām un ieguvumiem uzņēmumu efektīvas cilvēkresursu vadības veicināšanai un turpinās atbalstīt šādas iniciatīvas arī turpmāk.

15. Kāpēc Labklājības ministrijas budžets 2008. gadā ir plānots par 12 miljoniem mazāks kā 2007. gadā?

Labklājības ministrijas **pamatbudžetā** 2007. gadā plānoti izdevumi 192,9 milj. latu apmērā, kas salīdzinājumā 2008. gadā plānotiem izdevumiem 181,4 milj. latu apmērā, ir par 11,5 milj. latu mazāk.

Izdevumu samazinājums saistīts ar:

- bērna kopšanas pabalstu izmaksām nodarbinātām personām, kuras kopj bērnu vecumā līdz vienam gadam, jo ar 2008. gada 1. janvāri tiks ieviests jauns valsts sociālās apdrošināšanas pabalsts – vecāku pabalsts, kas tiks piešķirts un izmaksāts no valsts sociālās apdrošināšanas speciālā budžeta nodarbinātām personām, kuras kopj bērnu vecumā līdz vienam gadam (-30,8 milj. latu apmērā);
- Eiropas Reģionālā attīstības fonda (ERAF), Eiropas Kopienas iniciatīvas „EQUAL” un Eiropas Sociālā fonda (ESF) ietvaros īstenotajiem projektiem saistībā ar

projektu noslēgšanos (-7,2 milj. latu apmērā), kā arī atmaksai valsts pamatbudžetā par ESF un EQUAL īstenotajiem projektiem saistībā ar projektu noslēgšanos (-11,2 milj. latu apmērā);

- 2007.gada prioritāro pasākumu īstenošanai (-0,3 milj. latu apmērā).

Izdevumu palielinājums saistīts ar:

- ārstniecības personu darba samaksas palielināšanu atbilstoši MK 2005.gada 20.decembra noteikumiem Nr.995 un MK 2006.gada 6.novembra rīkojumam Nr.870 (0,8 milj. latu apmērā);
- minimālās mēneša darba algas paaugstināšanu no 120 latiem uz 160 latiem ar 2008.gada 1.janvāri saskaņā ar MK 2007.gada 28.augusta noteikumiem Nr.592 (5,6 milj. latu apmērā);
- bērna invalīda kopšanas pabalsta apmēra paaugstināšanu no 50 latiem līdz 150 latiem mēnesī (0,9 milj. latu apmērā);
- invalīda kopšanas pabalsta (100 latu apmērā mēnesī) ieviešanu ar 2008.gada 1.janvāri (8,9 milj. latu apmērā);
- darba samaksas paaugstināšanu valsts tiešās pārvaldes iestādēs nodarbinātajiem saskaņā ar MK 2005.gada 20.decembra noteikumiem Nr. 995 (2,2 milj. latu apmērā);
- valsts sociālo pabalstu izmaksu nodrošināšanu atbilstoši prognozētajam saņēmēju skaitam un plānoto pabalstu vidējiem apmēriem (18,3 milj. latu apmērā);
- sociālās aprūpes centra „Ilģi” ugunsgrēkā cietušā 1. un 2. stāva renovāciju (0,6 milj. latu apmērā);
- valsts iemaksām uz sociālās apdrošināšanas speciālo budžetu atbilstoši prognozētajam pensiju un pabalstu saņēmēju skaitam (0,1 milj. latu apmērā).

Atbilstoši likumprojektam „Par valsts budžetu 2008.gadam” valsts sociālās apdrošināšanas **speciālā budžetā** plānotais izdevumu palielinājums attiecībā pret likumā „Par valsts budžetu 2007.gadam” apstiprināto izdevumu apmēru ir **219,6 milj. latu apmērā**, ko veido izdevumu palielinājumi:

- Valsts pensiju speciālajā budžetā 130,9 milj. latu apmērā, t.sk. izdevumu palielinājums vecuma pensiju izmaksām saistībā ar vecuma pensijas vidējā apmēra prognozēto pieaugumu un pensiju indeksācijām (138,0 milj. latu apmērā) un piemaksas pie vecuma pensijas apmēra palielināšanai par vienu apdrošināšanas stāža gadu no 0,19 latiem līdz 0,40 latiem, sākot ar 2008.gada 1.jūliju (16,4 milj. latu apmērā), pensiju apgādnieka zaudējuma gadījumā, Augstākās Padomes deputātu pensiju, pensiju saskaņā ar speciāliem lēmumiem, izdienas pensiju, apbedīšanas pabalstu, kaitējumu atlīdzības Černobiļas atomelektrostācijas avārijas rezultātā cietušajām personām un vienreizējo pabalstu pensijas saņēmēja gadījumā pārdzīvojušajam laulātajam izmaksām saistībā ar pensiju, pabalstu un atlīdzību vidējo apmēru prognozēto pieaugumu (7,4 milj. latu apmērā) un izdevumu samazinājums vecuma pensiju un izdienas pensiju izmaksām saistībā ar strādājošiem pensionāriem ieturētās vecuma pensijas daļas atmaksāšanu 2007.gadā (22,3 milj. latu apmērā) un izdevumu samazinājums pensiju un apbedīšanas pabalstu izmaksām saistībā ar kontingenta samazināšanos (8,6 milj. latu apmērā);
- Nodarbinātības speciālajā budžetā 9,7 milj. latu apmērā, t.sk. bezdarbnieka pabalstu izmaksām (8,4 milj. latu apmērā) un aktīvo nodarbinātības pasākumu nodrošināšanai (1,3 milj. latu apmērā);

- Darba negadījumu speciālajā budžetā 1,6 milj. latu apmērā, t.sk. slimības pabalstu, atlīdzību par darbspēju zaudējumu, atlīdzību par apgādnieka zaudējumu un apbedīšanas pabalstu izmaksām saistībā ar pabalstu un atlīdzību vidējo apmēru palielināšanos un kontingenta pieaugumu;
- Invaliditātes, maternitātes un slimības speciālajā budžetā 74,0 milj. latu apmērā, t.sk. izdevumu palielinājums jauna pabalsta ieviešanai – vecāku pabalstu izmaksām (36,2 milj. latu apmērā) un invaliditātes pensiju un pensiju saskaņā ar speciāliem lēmumiem izmaksām saistībā ar pensijas vidējā apmēra prognozēto pieaugumu un pensiju indeksācijām (10,8 milj. latu apmērā), slimības pabalstu, maternitātes pabalstu, paternitātes pabalstu, apbedīšanas pabalstu, kaitējuma atlīdzību Černobiļas atomelektrostācijas avārijas rezultātā cietušajām personām, darbā nodarītā kaitējuma atlīdzību un vienreizējo pabalstu pensijas saņēmēja nāves gadījumā pārdzīvojušajam laulātajam izmaksām saistībā ar pabalstu un atlīdzību vidējo apmēru prognozēto palielināšanos un kontingenta pieaugumu (28,9 milj. latu apmērā) un izdevumu samazinājums invaliditātes pensiju un pensiju saskaņā ar speciāliem lēmumiem izmaksām saistībā ar kontingenta samazināšanos (1,4 milj. latu apmērā) un izdevumu samazinājums kredītu procentu nomaksai par aizņēmumu no pamatbudžeta iepriekšējo gadu finansiālā deficīta finansēšanai (0,5 milj. latu apmērā).
Vienlaikus atzīmējam, ka atbilstoši likumprojektam „Grozījumi likumā „Par maternitātes un slimības apdrošināšanu”” ar 2008.gada 1.janvāri paredzēts ieviest vecāku pabalstu, kas tiks piešķirts un izmaksāts no invaliditātes, maternitātes un slimības speciālā budžeta sociāli apdrošinātām personām, kuras kopj bērnu vecumā līdz vienam gadam, nosakot vecāku pabalsta apmēru 70 procentu apmērā no pabalsta saņēmēja vidējās apdrošināšanas iemaksu algas un neparedzot ierobežojumu attiecībā uz pabalsta maksimālo apmēru.
- Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras speciālajā budžetā 3,4 milj. latu apmērā, t.sk. Informācijas sistēmas tālākai attīstībai 2008.gadā (2,2 milj. latu apmērā), darba samaksas palielināšanai Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūrā nodarbinātajiem saskaņā ar MK 2005.gada 20.decembra 28.augusta noteikumiem Nr.592 un minimālās mēneša darba algas palielināšanai no 120 latiem uz 160 latiem (0,6 milj. latu apmērā), valsts fondēto pensiju shēmas administrēšanai saistībā ar shēmas dalībnieku iemaksu likmes palielinājumu un dalībnieku skaita pieaugumu (0,3 milj. latu apmērā) un kapitālajiem izdevumiem Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras teritoriālo nodaļu telpu rekonstrukcijai (0,3 milj. latu apmērā).